

Fascinerande historier fångar in läsaren

Romanskrivande är på sätt och vis ett illusionsnummer av trollkarlen/författaren. Få tycks mig mer medvetna om detta än *Kerstin Strandberg*, som fortsätter att bena ut berättandets principer i sin senaste roman *Silkespappersmönstret*. Det är den fjärde boken som handlar om den brokiga släkten Haverdalius, och liksom i förra boken – ”En obeskrivlig människa” (2004) – är Anna B huvudperson, fast hon i den nya boken själv är berättare och nu har bibringats hela sitt namn: Anna Brant.

Berättarsituationen är som vanligt hos Kerstin Strandberg ett genomsnittligt arrangemang som består av många verfremdungseffekter, författaren tycks ha gått i Bertolt Brechts skola. Med jämna mellanrum bryts illusionen och jagberättaren Anna beskriver hur hon går tillväga när hon berättar sina historier för konstnärskusiner som samlats i hennes trädgård. En trädgård som för övrigt – under dessa berättaraftnar – är öppen för vem som helst, läs: också för den okände läsaren.

En viktig person, som Anna då och då träffar eller tar kontakt med, är Romankonsulten. Han känner nämligen till de flesta berättelser som skrivits, och i sin affär har han dessutom en hink flytande förståelse, något som man verkligen behöver när man ska skriva en roman. I sitt arkiv äger Romankonsulten planritningarna över alla människors själsliv i form av silkespappersmönster.

Hur berättar man en historia? Vilka ingredienser väljer man? Anna grubblar över hur hon ska fånga sina kusiners uppmärksamhet. Den första meningen i en roman, en berättelse, beskriver Anna – författarens alter ego – som det ”lok som skulle dra alla de meningar som kom efter”. Den vikt som Kerstin Strandbergs berättare lägger vid första meningen delar hon med många författare. Här har hon lyckats väl: ”När jag Anna Brant var 15 år gammal bodde jag i Lund och hade funnit en lösning på ondskans problem.” Som läsare är man infångad.

Men så småningom inser man att det inte finns någon lösning på ondskans problem, eftersom saker och ting sällan är enkom goda eller enkom onda. Det intressanta med Kerstin Strandbergs berättarmetod är att man som läsare får vara delaktig i tillblivelsen av den bok man just läser. Inte nog med att man får titta in i författarverkstaden, man får tillsammans med berättaren söka sig fram mot någon sorts sanning om de gestalter som förekommer i romanen.

Strandbergs förra bok övertygade mig inte riktigt, möjligen hade det med valet av berättare att göra; jag tyckte att den anonyma berättarrösten struntade i om man som läsare följde med i handlingen eller ej. I ”Silkespappersmönstret” upprättar författaren åter förtroendet mellan läsaren och berättaren, som i hennes fina ”Tio syskon i en ömtålig berättelse” (2000).

Det är fascinerande historier vi får ta del av, såsom den om ”Baronen” som plockar upp skräpet efter andra för att han vill leva i en vacker värld, eller den om hundraåriga rika Dagny som träffar den unge mr Boyfriend som alla tror bara är ute efter hennes pengar. De flesta Anna berättar om lever inte längre, här hyllar författaren/berättaren återberättandet: ”Sedan, när människorna är döda och vi får läsa om allt som de varit med om, då lever de igen fast de är gjorda av bokstäver.”